

ein stórir partur av teimum gevur hall. So ikastið til bruttotojóðarúrtøkuna er einki. T. v. s. at tað er onnur framleiðsla enn framleiðslan frá hesum vinnutólunum, sum skal vera við til at gjalda tað, sum gjaldast skal hesa tíðina, tí føroyska samfelagið er kortini ein heild, sum skal svara sínar skyldur uttanlands. Tí nyttar tað so lítið at tosa um almenna og privata skuld, um positiva og negativa skuld. Skuldin er har, og hon skal gjaldast.

Tørvandi iløgustýring

— Er tað ikki eitt sindur hugstoytt at vita sær, at borgarliga landsstýrið hevur lagt munandi størri dent á at byggja upp eina tænaðstovnu heldur enn at gera ilögur í framleiðandi vinnulivið?

— Við teimum avmarkaðu móguleikum, sum hava verið fyrri at fremja fleiri ilögur í fiskiveiði og framleiðslu av fiskavørum, so var tað nokkso náttúrligt at hugsa um farmaskipavinnu sum eina alternativa vinnu, men har skuldi ein stýring havt verið, soleiðis at tú ikki framdi ilögur meira enn eitt ávíst hvørt árið í hesa vinnuna, tí tað er so avmarkað, hvat tal av arbeiðsplássum hetta gevur.

Har er tað at vit hava tikið ov rívan til. Og á sama hátt er tað við ilögum, sum kortini eru framar í fiskiskipaflotan.

Tað fráfarandi landsstýrið var eitt landsstýri, sum segði at hava sett bann fyrri innflutningi av skipum. Kortini eru væl hesi seinnu árin komin so nógv nýggj skip inn í vinnuna, sum sjáldan fyrr. Kostnaðarmikil skip, øll somul konstruerað til studning, soleiðis at tað er so sum so við nyttuni av teimum mongu tonsunum vit hava fingið meira upp, tí hvørt av hesum hevur verið ógvuliga studningskrevjandi. Og sum sagt, tær dispositionir, sum eru gjørðar, merkja, at tað framvegis eru einir 15 til 17 trolarar á veg inn í veiðu eftir hesum somu fiskasløgum til ein vaksandi studningstørv. Í og við at ein hevur mist eftirlitið við studningsskipanini, er ein harvið eisini komin longur út í kreppuna.

Stýrd útskipting av fiskiflotanum

— Men hevði tú sitið við ræðið, hevði tú so hildið aftur við skipaløgnum?

— Nei, tað ber sjálvandi ikki til í fullan mun, men eg havi alla tíðina talað um eina stýrda útskipting av fiskiflotanum, um ein

sera neyvt umhugsaðan iløgupolitikk til ávisar veiðihættir, minni trytt fiskaslog og eina avmarking, í og við at ein skiftir út í flotanum, so hvørt nýtt kemur til.

Tað hevði eisini havt tann fyrirmin, at ein ikki hevði havt hesa ógvuliga óveruliga prisleguna fyrri brúkt skip, sum hevur skapt ein veldugan spekulatiónsmóguleika, sum aftur tappar landskassan og aftur økir um uttanlandsskuldina.

Men gjørt er gjørt, og eg havi fyrr sagt, at vit í ávisan mun hava meðábyrgd í hesum og mugu so nú royna at stýra frægari, tá ið ein tíð er frálíðin hesi háltannað til tvey árin, sum verandi samgonga longu hevur disponerað fyrri.

Landsstýrið = Katastrofunevnd!

So komandi landsstýrið verður í byrjani at virka sum ein katastrofunevnd, sum má fremja tey mest neyðugu tiltøkini fyrri at fáa til vega fyrst tað velduga hall, sum er í studningsskipanini og síðan orku til at fáa eina positiva framleiðslu í gongd aftur.

Tá eg sigi velduga hallið í studningsskipanini, so er tað so, at játtaðar eru 233 mill. kr. í stuðuli til fiskivinnuna í hesum figgarári, meðan brúkið eftir øllum at døma við teimum studningum, sum samtyktir eru og tí veiðu, sum verið hevur og verður, kemur at vera einar 360 mill. So útgangsstøðið hjá tí samgongu, sum skal fyriskipa komandi figgarløgur, at bert á tí eina økinum, grein 16 á figgarlógini, er eitt hall uppá 350 til 400 mill. kr.

Konkret tiltøk!

— Hverji konkret tiltøk verða sett í verk, um Javnaðarflokkurin verður við í eina samgongu?

— Tað er ikki gjørligt at siga í løtuni. Fyrr tað fyrsta er ikki givið, at Javnaðarflokkurin verður ein av samgonguflokkunum, hóast mangt er, sum bendir á tað í løtuni og harnæst vildi tað verið skeið móti teimum flokkum ein skal samarbeiða við at fara at tosa um ávis konkret tiltøk eitt nú á skattliga økinum, á tolløkum og viðvíkjandi býtinum á teir ymsu herðarnar í samfelagnum, áðrenn ein endalig og verulig semja er gjørd, og áðrenn ein komandi samgonga hevur havt móguleika at analysera víðurskiptini til fulnar. Tí vit mugu minnast til, at tað vit higartil hava havt á borðinum eru tøl, nokkur lyklatal, sum

visa eina munandi verri búskaparstöðu enn sitandi samgonga hevur sagt frá.

Analysa neyðug

Men hesi lyklatal eru ikki nógv mikið. Tað skal ein analysa til av hverjari einstakari vinnugrein til tess at koma inn á eina aðra gongd. Men sum sagt ein broytt framleiðsla, fleirtáttad framleiðsla, meira viðgjørd framleiðsla og munandi betri søla, tað eru nakrar av teimum fyrstu fortreytunum fyrri at nakað av hesum skal halda fram, sum vit liva av í løtuni, tí bert hetta at skera flak, frysta í blokk ella í nakrar fáar serframleiðslur er væl nakað sum við tíðini gevur ov lítið til at rinda framleiðslukostnaðin.

Alivinna

— ein glottir

— Men taka vit alivinnuna, so hevur hon ein stóran figgjartørv og hvussu kunnu tit ganga hesum tørv á móti, um tað skal ansast eftir hverjum oyra?

— Tibetur er eitt sera positivt og bjart framtíðarútlit í alivinnuni, og tað eri eg persónliga ógvuliga fegin um, tí sum kunnugt, so byrjaði hetta sum eitt positivt samarbeiði millum tað almenna og privata, har tað almenna nú í nokur ár hevur borið kostnaðin av at fáa vinnuna fram til tað hon er í dag, og nú visir tað seg sum um tað er eitt veruliga gott framtíðar útlit í hesi vinnuni.

So tann vinnan má prioriterast høgt t. v. s., at hon má hava sín figgjanartørv naktaðan framum so mangt annað í samfelagnum, sum so má setast longur aftur í røðina.

Vit mugu samstundis hava fyri eyga, at ein ikki bert framhaldandi í hesi vinnuni eins og í ov stóran mun hevur verið gjørt í fiskivinnuni, kann koyra við eina skipan, har tað almenna tekur alla ábyrgdina og kostnaðin, meðan tann privati bert tekur vinningin uttan at leggja nakað serliga til sjálvur.

Ábyrgdin inn aftur í vinnuna

Tað má fáast meira ábyrgd inn í aftur vinnuna á sama hátt sum ein nú má fáa eina veruliga ábyrgd innaftur í høvuðsvinnuna, fiskivinnuna og í víðari viðgerð av fiskavørinum. Har hevur tað tianverri verið soleiðis, at landskassin hevur verið koddin, sovast kundur á, men har tað hevur víst seg at vera

ein vinningur, so var hann privatur.

— Nú hava fiskifloðingarnar vist á vandan, at ov nógv skip leggjast á fiskastovnar. Verður neyðugt at geva skipunum kvotur?

— Eisini á tí økinum vildi tað verið skeiðt at sagt, hvat skal gerast, men tað er heilt greitt, at veruliga strong tiltøk mugu fremjast, sum tryggja eina skynsama stovnsrøkt, tryggja móti ovveiði í teimum einstøku fiskastovnunum t. v. s. sum trygd, at veiðitrystið á teir ymsu stovnarar verður so væl býtt sum gjørligt og við minst móguligum skaðavirkningi, tí livandi ríkidømi má sleppa at endurnýggja seg sjálvt. Tá vit eru komin hartil, at vit eru farin at veiða sjálvt tað grundarlaga, sum skal endurnýggja framtíðarmóguleikarnar, tá eru vit komin ov langt út.

Strong tiltøk

So har verða strong tiltøk at fremja. Á tí almenna økinum verða strong tiltøk at fremja. Tað verður ein neyv prioritering at fara fram viðvíkjandi tí, sum skal fremjast av ilögum og tað skal jú framvegis fremjast nógv av ilögum og tað skal framvegis nógv rekast á almennum grundarlagi so sum sjúkrahús, skúlar, vegagerðir o. a., sum eru almennar uppgávur, ið ikki kunnu leggjast deyðar hesi komandi árin.

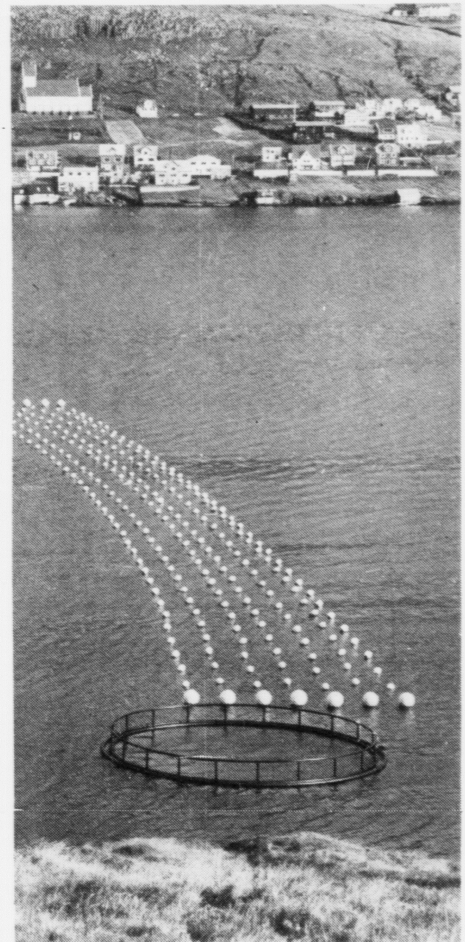
— Klára tit at halda tey mongu vallyftini um berg-hol, vegir og havnir?

— Tað er torført at siga, men meiningin er at leggja eina slíka prioritering, soleiðis at ein kann klára sum mest, um ein so verður noyðdur at halda eitt sindur aftur at byrja við.

Karmar mugu setast

Tað mugu setast upp karmar m. a. viðvíkjandi árligum ilögum. Og tað er heilt greitt, at ein kann ikki hava eina velduga nýggja havnaætlan gangandi samstundis sum SEV fremur hundraðmillióna ilögur og samstundis sum sjúkrahúsverkið skal fremja hundraðmillióna ilögur og onnur øki skulu fremja hundraðmillióna kr. ilögur. Her má ein karmur setast fyrri hvørt øki og fyrri tað samlaða virksemin einsvæl og ein karmur má setast fyrri lantøkur uttanlands útyvir tað, sum sitandi landsstýri longu hevur bundið okkum til komandi.

— Men skulu tit til at minka um jattanir til yms-

Fiskaaling er ein av glottunum.

ar stovnar so sum landsverkfloðingstovnin fyrri bert at taka hann sum dømi, so fer tað at hava við sær arbeiðsloysi!

— Setur ein ein karm fyrri iløgurnar og minkar í einum stað, so verður hann framvegis útfyltur við tað, at virksemin er á einum øðrum stað, og minkar ein í einum stað so verður virksemin í einum øðrum. Tað er greitt, at ein vil ansa eftir ikki at fremja skerjingar har, sum tær gera mest móguligan skaða við at skapa arbeiðsloysi.

Tey veiku skulu bera minst

— Men hesi strongu tiltøk tú her sipar til, mugu fara at merkjast í samfelagnum, hvussu og hvør fer at merkja tað?

— Tað er heilt greitt, at allir borgarar koma at merkja hetta í fyrstu syftu í hvussu er, og eitt av teimum vallyftum sum

givin eru, er at royna at lata vera við at lata teir veikaru herðarnar bera ov nógv av hesum byrðum. Tað vilja vit royna at halda, men hari liggur samstundis, at mark er fyrri, hvat kann fremjast av veldugum reformum eitt nú innan sosiala sektarin og viðvíkjandi lónarabótum hjá vanligu lónarstättini. Tað er greitt, at í fyrst syftu verður tað avmarkað, hvussu nógv vit kunnu gera har. Men so hvørt vit fáa lagt nakrar av hesum byrðunum yvir á herðar, sum orka at bera betri og so hvørt vit fáa øll tey øki í samfelagnum, har óskattaður peningur virkar og har eitt óskattað forbrúk fer fram, annaðhvørt inni í feløgum ella yvir avskringingar ella yvir spekulatiónsvinningar, har eingin verulig víðisøkking liggur aftanfyrri — so hvørt tú fær tikið hetta upp í skattaskipanina, so hvørt eru móguleikar fyrri at lætta aftur.

sosialurín
telf. 11820

Framhald